

Plné texty článků lze objednat emailem na adrese studovna@npmk.cz

1.

Být v obraze : tipy pro mediální výchovu / Radek Aubrecht – cze

In: Rodina a škola [cze] -- ISSN 0035-7766 -- Roč. 67, č. 8 (říjen) (2020), s. 19.

Mediální výchova je jedním z průřezových témat pro základní i střední školy. Průzkumy však ukazují, že mediální gramotnost v našich školách není příliš vysoká. Autor textu předkládá vybrané zdroje pro výuku mediální výchovy na různých typech škol v České republice. Na portálu Jeden svět na školách (www.jsns.cz) je připravena příručka Být v obraze. Nezisková organizace Člověk v tísni vydala řadu audiovizuálních materiálů a nabízí také řadu akreditovaných vzdělávacích kurzů pro učitele. Dalším zdrojem je internetová stránka Svět médií, která nabízí učitelům řadu podpurných metodických materiálů. Do mediálního vzdělávání začala vstupovat i soukromá média a komerční společnosti (O2, Seznam.cz, Český rozhlas). Podrobné informace v textu.

základní škola ; střední škola ; školní vzdělávací program ; mediální výchova ; obsah výchovy ; mezipředmětové téma ; vyučovací metoda ; multimediální metoda ; informační technologie ; internet ; další vzdělávání učitelů ; mediální gramotnost ; mediální vzdělávání

<http://katalog.npmk.cz/documents/509290>

2.

Comprehension and metacomprehension in preschoolers from low- and middle-socioeconomic status families / Oľga Zápotočná, Kamila Urban, Marek Urban -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Československá psychologie : časopis pro psychologickou teorii a praxi -- ISSN 0009-062X -- Roč. 64, č. 6 (2020), s. 625-638.

Předložená studie zkoumala porozumění textu a jeho metakognitivního monitoringu u dětí předškolního věku v závislosti na sociokulturních podmínkách jejich rodinného prostředí. Srovnávala je s klasickými prediktory gramotnosti u dětí z běžných rodin. Zjistila, že děti z nízkopříjmových rodin podávaly významně nižší celkové výkony ve všech ukazatelích gramotnosti a vykazovaly také vyšší tendenci k podceňování správných výkonů. To ukazuje na snížené sebehodnocení u těchto dětí.

porozumění ; porozumění textu ; práce s textem ; gramotnost ; předškolní dítě ; rodinné prostředí ; socioekonomický status ; působení ; komparace ; srovnatelný výkon

<http://katalog.npmk.cz/documents/515153>

3.

Čtení v oborech / Michala Kafková, Miloš Šlapal -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy: 6

In: Řízení školy : odborný měsíčník pro ředitele škol -- ISSN 1214-8679 -- Roč. 17, č. 6 (2020), s. 57-59.

V prostředí českého školství je čtení zařazováno nejčastěji do hodin českého jazyka a literatury. Článek se zabývá podporou čtení v naučných předmětech, kdy žáci mohou poznávat konkrétní jevy a způsoby přemýšlení v daném oboru. Autoři v textu objasňují čtenářské strategie a dovednosti. Z hlediska učitelů umožňuje práce s texty řadu možností, jak se žáky postupovat směrem ke zvoleným cílům. Velmi se osvědčila mezioborová spolupráce. Rozvoji čtení a čtenářství v oborech se dlouhodobě věnuje projekt Pomáháme školám k úspěchu. V tabulce jsou popsány faktory ovlivňující učitele při zařazování čtení do výuky.

škola ; žák ; role učitele ; proces učení ; čtení ; práce s textem ; porozumění textu ; gramotnost ; strategie učení ; mezioborový přístup ; vyučovací metoda ; cíl výuky ; vyučovací předmět ; Pomáháme školám k úspěchu

<http://katalog.npmk.cz/documents/478058>

4.

Další pozice v mateřské škole – cze

In: Poradce ředitelky mateřské školy : aktuální informace a praktické rady pro řízení mateřské školy -- ISSN 1804-9745 -- Roč. 10, č. 1 (září 2020) (2020/2021), s. 31-34.

V současné době existuje v mateřské škole více pozic. Problémem pro ředitelky zůstává zásadní nepřehlednost v rozdílech mezi nimi. Pozice chůvy, školního asistenta a asistenta pedagoga se mohou zdát takřka totožné i zkušenému pedagogovi, liší se však od sebe v mnoha ohledech. Článek popisuje z hlediska financování, klíčových schopností pro vykonávání pozice a příkladů činností využitelných pro mateřskou školu tyto tři pozice.

mateřská škola ; pracovní zařazení ; asistent ; financování ; chůva ; náplň práce ; asistent pedagoga

<http://katalog.npmk.cz/documents/478432>

5.

Děti s autismem v mateřské škole : jak pracovat nejen s nimi, ale i s jejich rodiči? / Romana Straussová – cze

In: Poradce ředitelky mateřské školy : aktuální informace a praktické rady pro řízení mateřské školy -- ISSN 1804-9745 -- Roč. 9, č. 10 (červen 2020) (2019/2020), s. 8-11.

Autistické děti se chovají tak, aby to pro ně bylo výhodné, např. přijdou se mazlit, když po nich něco chceme, nebo se začnou chovat agresivně, aby zahnalý nudu. Vychovatelé si vždy musejí zvážit míru poskytované podpory, protože dítě se má naučit věřit samo sobě a zjistit, že i jeho schopnosti jsou dobré k dostatečnému fungování ve světě. Často je nutno korigovat nesprávné názory rodičů o jejich autistických dětech (např. že jediné, co mu chybí, je řeč). Výhodný je individuální plán, který dítěti připraví podmínky pro úspěšnou inkluzi do mateřské školy. Je důležité dát autistickému dítěti motivaci. Autismus nelze vyléčit, ale pedagogickými a psychologickými postupy lze zmírnit dopady tohoto postižení. Obtížná práce je kompenzována dílčími výsledky, které přinášejí zadostiučinění vychovatelům.

autismus ; autistický jedinec ; předškolní dítě ; předškolní výchova ; mateřská škola ; pedopsychologie ; chování ; agresivita ; nuda ; integrace žáka ; rodiče ; spolupráce ve výchově ; inkluze

<http://katalog.npmk.cz/documents/477744>

6.

Dramatická výchova distančně? / Kateřina Žarníková – cze

In: Tvořivá dramatika -- ISSN 1211-8001 -- Roč. 31, č. 2 (2020), s. 3-6.

V souvislosti s koronavirovými opatřeními byly uzavřeny školy, výuka se přesunula do virtuálního prostoru a učitelé hledali způsoby, jak vzdělávání zprostředkovat. Autorka se pokusila zjistit, jak se se situací vyrovnávají učitelé využívající dramatickou výchovu. Dotazníkového šetření se zúčastnilo 138 českých a slovenských učitelů a lektorů, kteří působí na ZUŠ (53%), ZŠ (16%), SŠ (10%), VOŠ a VŠ (8%), MŠ (3%) a dalších institucích (10%). Podrobnosti šetření a výsledky jsou popsány v textu ve čtyřech blocích: Tvorba výukového bloku, Použité metody a příklady z praxe, Motivace žáků a jejich zpětná vazba, Zpětné ohlédnutí. Nahlédnutí do způsobu výuky ukázalo, že učit dramatickou výchovu distanční formou lze, pokud k tomu má učitel vhodné podmínky.

základní škola ; střední škola ; mateřská škola ; vyšší odborná škola ; vysoká škola ; dramatická výchova ; obsah výuky ; vyučovací metoda ; forma výuky ; distanční vzdělávání ; výzkum ; výsledek výzkumu ; učitel ; on-line ; pandemie

<http://katalog.npmk.cz/documents/508938>

7.

Hodnocení výsledků vzdělávání žáka v době hlavních prázdnin / Monika Puškinová – cze

In: Řízení školy : odborný měsíčník pro ředitele škol -- ISSN 1214-8679 -- Roč. 17, č. 6 (2020), s. 4-11.

Článek shrnuje základní momenty hodnocení výsledků vzdělávání žáka základní nebo střední školy v průběhu hlavních prázdnin. Jedná se o hodnocení v náhradním termínu, komisionální přezkoušení žáka v případě pochybností o správnosti jeho hodnocení na vysvědčení a komisionální opravné zkoušky. V článku jsou porovnána pravidla "standardně" stanovená školským zákonem a prováděcími vyhláškami a pravidla vyhlášky č. 211/2020 Sb., o hodnocení výsledků vzdělávání žáků ve 2. pololetí školního roku 2019/2020. Doplněno příklady, tabulkami a schémata.

základní škola ; střední škola ; žák ; prospěch ; hodnocení žáka ; prázdniny ; úroveň vědomostí ; vysvědčení ; školská legislativa ; vyhláška ; školní řád ; komisionální zkouška ; 2019/2020

<http://katalog.npmk.cz/documents/477942>

8.

O čem může rozhodovat ředitel školy při zajištění ochrany zdraví a bezpečnosti? / Veronika Doležilová – cze

In: Řízení školy : odborný měsíčník pro ředitele škol -- ISSN 1214-8679 -- Roč. 17, č. 11 (2020), s. 6-9.

Jaká opatření na ochranu zdraví může vyžadovat ředitel školy. Touto problematikou se zabývá autorka textu na základě diskuse o oprávnění ředitelů škol nařídít zakrytí nosu a úst rouškou jako opatření na ochranu zdraví v době epidemie infekční nemoci. Cituje příslušná ustanovení ve školském zákoně, Listině základních práv a svobod, Ústavě ČR. Závazné informace vydávají pouze orgány ochrany veřejného zdraví (Ministerstvo zdravotnictví, hygienické stanice) a vláda jako orgán krizového řízení. Podle druhu stavu (běžný nebo krizový) by ředitelé škol měli umět identifikovat, které dokumenty budou používat. Autorka uvádí i zdroje informací - webové stránky jednotlivých institucí.

škola ; žák ; ředitel školy ; školská legislativa ; ochrana mládeže ; zdraví ; zdravotní politika ; epidemie ; infekční nemoc ; prevence ; hygiena ; rozhodování ; krizové situace ; krizový stav

<http://katalog.npmk.cz/documents/514883>

9.

Sdílení edukačního prostředí s žáky s postižením jakožto prediktor ke změně postojů = Sharing the educational environment with pupils with disabilities as a predictor to change attitudes / Ladislav Zilcher -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Speciální pedagogika : časopis pro teorii a praxi speciální pedagogiky -- ISSN 1211-2720 -- Roč. 29, č. 3 (2019), s. 179-190.

Text je zaměřen na problematiku postojů lidí vůči osobám s postižením. Byly zkoumány postoje žáků 4. a 5. tříd základní školy (102 tříd a 1 714 žáků) vůči jejich vrstevníkům s postižením. Primárním výzkumným cílem bylo zjistit, zda existuje vliv mezi přítomností žáka s postižením ve třídě a postoji spolužáků vůči lidem s postižením obecně. Bylo zjištěno, že samotná přítomnost postiženého žáka ve třídě neznamená pozitivnější postoje žáků k lidem s postižením, avšak důležité je přátelství a sociální blízkost, která se objevuje pouze v některých třídách nezávisle na přítomnosti žáka s postižením.

základní škola ; první stupeň ; postižený ; inkluzivní vzdělávání ; integrace žáka ; vztahy mezi vrstevníky ; sociální chování ; postoj žáka ; chování žáka ; výzkum ; výsledek výzkumu

<http://katalog.npmk.cz/documents/477553>

10.

Učitelé nedoporučují žákům knihy ke čtení – cze

In: Týdeník školství -- ISSN 1210-8316 -- Roč. 28, č. 14-15 (2020), s. 12.

Výsledky šetření čtenářské gramotnosti společnosti SCIO a České školní inspekce, do kterého se na podzim 2019 zapojili žáci základních a středních škol. Nejlepší výsledky vykazují žáci gymnázií, naopak žáci učilišť mají na základě testu stejnou úroveň čtenářské gramotnosti jako žáci 7. tříd základních škol. Až 65 procent žáků uvádí, že jim učitelé nedoporučují knihy, ani s nimi o nich ve třídě nemluví. Dívky dosahují o něco vyšší úroveň čtenářské gramotnosti než chlapci. Celkově dominují především základní dovednosti bez dostatečného podílu kritického uvažování nad informacemi v textu i nízká míra jejich zobecňování.

výsledek výzkumu ; statistická data ; porozumění textu ; čtenářství ; práce s textem ; literatura ; literatura pro děti a mládež ; základní škola ; střední škola ; gymnázium ; střední odborné učiliště ; žák ; kniha ; učitel ; kritické myšlení ; doporučení ; 2019

<http://katalog.npmk.cz/documents/515822>

11.

Únava nebo syndrom vyhoření? : péče o učitelovu duši / Veronika Vitošková -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy: 4

In: Školní poradenství v praxi : nový odborný časopis pro poradenské pracovníky -- ISSN 2336-3436 -- Roč. 7, č. 4 (2020), s. 2-4.

Cílem předloženého textu je seznámit s problematikou syndromu vyhoření ve spojitosti s učitelským povoláním a odlišit ho od únavy, protože tyto dva psychologické pojmy bývají v praxi běžně zaměňovány. Autorka se dále zaměřuje na to, jaké externí formy pomoci může využít učitel v boji se syndromem vyhoření a jaké mají pedagogové interindividuální možnosti prevence vzniku tohoto jevu. Text je doplněn příklady z praxe autorky - školní a poradenské psycholožky.

učitel ; psychologie práce ; únava ; zátěž ; psychická zátěž ; syndrom vyhoření ; pomoc ; školní psycholog ; pracovní podmínky učitelů ; poradenství ; psychika

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/478069>

12.

Validizace konceptu akademické marnosti v českém středním vzdělávání = Testing the concept of academic futility in Czech secondary education / Jana Straková, Petr Soukup, Jaroslava Simonová -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Sociologický časopis = Czech sociological review -- ISSN 0038-0288 -- Roč. 56, č. 5 (2020), s. 599-617.

Mezinárodní výzkum ukazuje, že koncept akademické marnosti slibuje odhalit mechanismy, které zapříčiňují rozdíly ve výsledcích vzdělávání v obecném i odborném středním školství. Předložená studie sleduje koncept akademické marnosti, který je podobný konceptu kontroly nad vlastním životem. Představuje pocit, že držím svůj život pevně v rukou. Rozdíl je v tom, že pocit akademické marnosti se explicitně vztahuje ke škole, tedy že intenzivní pocit akademické marnosti znamená přesvědčení žáka, že nemůže nikterak ovlivnit svůj školní úspěch. Studie validizuje koncept akademické marnosti v ČR na vzorku žáků ze 3. ročníků středních škol z celé republiky.

žák ; střední škola ; střední odborná škola ; prospěch ; školní úspěšnost ; emoce ; působení ; Česko ; pocit ; koncept

<http://katalog.npmk.cz/documents/515302>

13.

Vyčleňování ve školní třídě : pohled učitelů / Pavlína Janošová, Vladimír Chrz, Lenka Kollerová, Michaela Blažková -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Československá psychologie : časopis pro psychologickou teorii a praxi -- ISSN 0009-062X -- Roč. 64, č. 5 (2020), s. 506-520.

Cílem studie bylo zjistit, jak vnímají učitelé vyčleňování ve svých třídách a jak toto vyčleňování diferencují z hlediska pedagogické intervence. Zúčastnilo se jí 19 učitelů ze základních škol. Učitelé považují vyčlenění za předstupeň nebo počátek šikany. Závažné vyčleňování vymezují jako nerovnováhu sil, opakovanost projevů vyčleňování či trvání stavu exkluze a záměrnost. Zvažována byla i míra negativních emocí vyčleňovaného žáka. Dále popisují, co nepovažují za závažné vyčleňování žáka ve třídě (např. adekvátní situační zpětnou vazbu). Impulzem pro zásah do skupinové dynamiky třídy je ztráta respektu třídy k vyčleňovanému spolužákovi. Ukázala se nutnost specifikace intervenčních postupů, které mohou učitelé používat.

třída ; základní škola ; učitel ; postoj učitele ; šikanování ; zákrok ; postoj žáka ; vztahy mezi vrstevníky ; vrstevnická skupina ; pedopsychologie ; spolužák

<http://katalog.npmk.cz/documents/509291>

14.

Vzdělávání na dálku přináší zmatky v pojmech / Ondřej Neumajer -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Řízení školy : odborný měsíčník pro ředitele škol -- ISSN 1214-8679 -- Roč. 17, č. 11 (2020), s. 15-17.

V předloženém textu autor poukazuje na několik významových posunů v pojmech, které souvisejí se vzděláváním na dálku, a se kterými se učitelé setkávají v době nouzového stavu. Od března 2020 probíhá na školách "vzdělávání distančním způsobem", ale ve skutečnosti se jedná o nouzovou distanční výuku. Autor také upozorňuje na náročnost výuky formou videokonference (synchronní forma) a doporučuje využívat ji pouze jako doplněk. Těžiště vzdělávání by mělo spočívat ve výuce asynchronní (programy kategorie Moodle, Google učebna ...). Dále se autor zabývá metodickými pojmy hybridní výuka, blended learning, flipped classroom, offline výuka a uvádí je na pravou míru.

škola ; výuka ; výukový software ; distanční vzdělávání ; forma výuky ; vyučovací metoda ; multimediální metoda ; didaktické využití počítače ; blended learning ; e-learning ; videokonference ; didaktická kontinuita ; kvalita vyučování ; hybridní forma ; Flipped Learning

<http://katalog.npmk.cz/documents/514892>

15.

Základní momenty novely školského zákona / Monika Puškinová -- cze

In: Řízení školy : odborný měsíčník pro ředitele škol -- ISSN 1214-8679 -- Roč. 17, č. 9 (2020), s. 8-10.

Cílem článku je popsat podstatné momenty novely školského zákona a nastínit změny v činnosti školy nebo školského zařízení. Novela byla realizována zákony č. 284/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 178/2016 Sb. a zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích. Určitá ustanovení novely nabývají účinnosti 11. 7. 2020, většina z nich však nabývá účinnosti až 1. 10. 2020. Pravidla stanovená touto novelou využijí školy při úpravě interní dokumentace.

základní škola ; střední škola ; mateřská škola ; vyšší odborná škola ; školská legislativa ; školská reforma ; školský zákon ; novela zákona ; 2020

<http://katalog.npmk.cz/documents/478816>